

HRVATSKI SABOR

2727

Na temelju članka 88. Ustava Republike Hrvatske, donosim

ODLUKU

O PROGLAŠENJU ZAKONA O RODILJNIM I RODITELJSKIM POTPORAMA

Proglašavam Zakon o roditeljnim i roditeljskim potporama, kojega je Hrvatski sabor donio na sjednici 9. srpnja 2008. godine.

Klasa: 011-01/08-01/88

Urbroj: 71-05-03/1-08-2

Zagreb, 15. srpnja 2008.

Predsjednik
Republike Hrvatske
Stjepan Mesić, v. r.

ZAKON

O RODILJNIM I RODITELJSKIM POTPORAMA

I. OPĆE ODREDBE

Članak 1.

Ovim Zakonom radi zaštite materinstva, njege novorođenog djeteta i njegova podizanja te usklađenja obiteljskog i poslovnog života propisuje se pravo roditelja i njemu izjednačene osobe koja se brine o djetetu na vremenske i novčane potpore, uvjeti i način njihova ostvarivanja i financiranja te tijela nadležna za provedbu ovoga Zakona.

Članak 2.

(1) Vremenske potpore prema ovom Zakonu su dopusti, poštete od rada i propisano vrijeme za brigu o djetetu.

(2) Novčane potpore prema ovom Zakonu su naknada plaće, novčana naknada, novčana pomoć i jednokratna novčana potpora za novorođeno dijete.

(3) Potpore iz stavka 1. i 2. ovoga članka ostvaruje majka i otac djeteta ili druga osoba koja se brine o djetetu prema ovom Zakonu i propisima o obiteljskim odnosima do navršene osme godine života djeteta, a iznimno i duže prema uvjetima iz ovoga Zakona.

Članak 3.

(1) Ministarstvo nadležno za obitelj nadzire provedbu ovoga Zakona.

(2) Za provedbu prava propisanih ovim Zakonom nadležan je Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje (u daljnjem tekstu: Zavod) ako za pojedina prava prema ovom Zakonu nije utvrđeno drugo nadležno tijelo.

Članak 4.

(1) Novčane potpore ostvarene prema ovom Zakonu ne mogu biti predmet ovrhe ili osiguranja (kredita, pologa i slično), osim prema sudskoj odluci ili rješenju nadležnog centra za socijalnu skrb radi koristi djeteta za koje su ostvarene.

(2) Novčane potpore ostvarene prema ovom Zakonu ne mogu iznositi manje od 50% proračunske osnovice utvrđene zakonom o izvršavanju državnog proračuna (u daljnjem tekstu: proračunska osnovica).

Članak 5.

Odredbe ovoga Zakona primjenjuju se pod jednakim uvjetima na roditelje u bračnoj i izvanbračnoj zajednici, kao i na roditelje ili njima izjednačene osobe koje se brinu o djetetu, a koje se ne nalaze u bračnoj ili izvanbračnoj zajednici.

Članak 6.

Pojedini izrazi u smislu ovoga Zakona imaju značenja:

1. »zapošljavanje« je rad fizičke osobe koji ona obavlja za plaću po osnovi ugovora o radu ili drugog akta zaključenim s poslodavcem kojim se uređuje radni odnos ili rad fizičke osobe koja je izabrana ili imenovana na stalnu dužnost u određenom tijelu državne vlasti, odnosno jedinici lokalne i područne (regionalne) samouprave ako za taj rad prima plaću ili rad fizičke osobe koja je član uprave trgovačkog društva ako po toj osnovi ostvaruje primitak (plaću) ili rad fizičke osobe koja je prema propisima o radu sklopila ugovor o volonterskom radu s poslodavcem, bez zasnivanja radnog odnosa nakon završenog obrazovanja radi stručnog osposobljavanja,
2. »samozapošljavanje« je rad fizičke osobe kojim ona samostalno obavlja gospodarsku djelatnost, odnosno profesionalnu djelatnost kao svoje jedino ili glavno zanimanje, s namjerom ostvarivanja, po osnovi te djelatnosti, primitka podložnog plaćanju poreza na dohodak ili prihoda podložnog plaćanju poreza na dobit, u skladu s poreznim propisima,
3. »drugi dohodak« je primitak fizičke osobe koji se utvrđuje u skladu s propisima o oporezivanju dohotka,
4. »staž osiguranja« je staž koji je fizička osoba ostvarila na temelju svog nesamostalnog ili samostalnog rada te na temelju naknade plaće nakon prestanka toga rada ostvarene prema propisima iz obveznoga zdravstvenog osiguranja,
5. »staž obveznoga zdravstvenog osiguranja« je vremensko razdoblje u kojem je fizička osoba imala utvrđen status zdravstveno osigurane osobe od strane Zavoda ako međudržavnim ugovorom o socijalnom osiguranju nije drugačije određeno,
6. »mjesec« je jedinična vremenska vrijednost od 30 kalendarskih dana koja služi za izračun trajanja prava propisanih ovim Zakonom,
7. »kućanstvo« je zajednica života, privređivanja i trošenja ostvarenih prihoda svih članova obitelji korisnika prava iz ovoga Zakona,
8. »puno radno vrijeme« u smislu ovoga Zakona je rad od 40 sati tjedno,
9. »rad s polovicom punoga radnog vremena« u smislu ovoga Zakona je rad s polovicom radnog vremena iz točke 8. ovoga članka.

II. KORISNIK RODILJNIH I RODITELJSKIH POTPORA

Članak 7.

(1) Korisnik roditeljskih i roditeljskih potpora (u daljnjem tekstu: korisnik) prema ovom Zakonu je djetetov roditelj koji:

1. na temelju zapošljavanja prema propisima o radu ima priznat status osiguranika iz obveznoga zdravstvenog i mirovinskog osiguranja (u daljnjem tekstu: zaposleni roditelj), što obuhvaća:
 - osobe u radnom odnosu kod domaćeg ili stranog poslodavca sa sjedištem u Republici Hrvatskoj,
 - osobe s prebivalištem ili odobrenim stalnim boravkom u Republici Hrvatskoj zaposlene u inozemstvu kod stranog poslodavca koje nemaju zdravstveno osiguranje stranog nositelja zdravstvenog osiguranja, odnosno koje nisu obvezno osigurane prema inozemnim propisima na način kako je to određeno međunarodnim ugovorom o socijalnom osiguranju;
2. na temelju samozapošljavanja ima priznat status osiguranika iz obveznoga zdravstvenog i mirovinskog osiguranja (u daljnjem tekstu: samozaposleni roditelj), što obuhvaća:
 - osobe koje na području Republike Hrvatske obavljaju gospodarsku djelatnost obrta i s obrtom izjednačenih djelatnosti,
 - osobe koje samostalno u obliku slobodnog zanimanja obavljaju profesionalnu djelatnost te
 - osobe koje u Republici Hrvatskoj obavljaju djelatnost poljoprivrede i šumarstva kao jedino ili glavno zanimanje, ako su obveznici poreza na dohodak ili poreza na dobit, a nisu osigurane po osnovi rada,
 - službenike vjerske zajednice, koja je upisana u evidenciju vjerskih zajednica koju vodi nadležno državno tijelo, ako nisu osigurani po osnovi rada;

3. ostvaruje drugi dohodak na koji su plaćeni doprinosi prema propisima o doprinosima za obvezna osiguranja te koji je s te osnove stekao status osiguranika iz obveznoga zdravstvenog osiguranja (u daljnjem tekstu: roditelj koji ostvaruje drugi dohodak);
4. je poljoprivrednik koji u Republici Hrvatskoj obavlja djelatnost poljoprivrede i šumarstva kao jedino ili glavno zanimanje ako je vlasnik, posjednik ili zakupac te ako je s te osnove stekao status osiguranika iz obveznoga zdravstvenog osiguranja, a nije obveznik poreza na dohodak ili poreza na dobit i nije zdravstveno osiguran po osnovi rada;
5. prema propisima o zapošljavanju ima priznat status nezaposlene osobe ako ovim Zakonom nije drugačije propisano (u daljnjem tekstu: nezaposleni roditelj);
6. je korisnik mirovine, korisnik prava na profesionalnu rehabilitaciju ili korisnik prava na invalidsku mirovinu zbog profesionalne nesposobnosti za rad prema propisima o mirovinskom osiguranju Republike Hrvatske ili osoba koja se prema propisima iz socijalne skrbi ne smatra sposobnom za rad ili se prema drugim propisima smatra uzdržavanom osobom ili je polaznik redovitog školovanja ili sveučilišnog ili stručnog studija ili korisnik koji nema uvjete za ostvarenje statusa korisnika iz točke 1. do 5. ovoga stavka, a ima priznat status zdravstveno osigurane osobe iz obveznoga zdravstvenog osiguranja (u daljnjem tekstu: roditelj izvan sustava rada).

(2) Iznimno od stavka 1. točke 1. ovoga članka zaposlenim roditeljem smatraju se i:

- osobe koje su izabrane ili imenovane na stalne dužnosti u određenim tijelima državne vlasti, odnosno jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave ako za taj rad primaju plaću i ako po toj osnovi imaju priznat status osiguranika iz obveznoga zdravstvenog i mirovinskog osiguranja,
- članovi uprave trgovačkih društava ako po toj osnovi imaju priznat status osiguranika iz obveznoga zdravstvenog i mirovinskog osiguranja,
- osobe koje su prema propisima o radu sklopile ugovor o volonterskom radu, koje se bez zasnivanja radnog odnosa nakon završenog obrazovanja stručno osposobljavaju bez zasnivanja radnog odnosa ako po toj osnovi imaju priznat status osiguranika iz obveznoga zdravstvenog i mirovinskog osiguranja.

(3) Korisnik roditeljskih potpora iz ovoga Zakona je i osoba koja je prema propisima o obiteljskim odnosima stekla status posvojitelja koji ima utvrđen status osigurane osobe u obveznom zdravstvenom osiguranju ako ovim Zakonom nije drugačije propisano.

(4) Korisnik prema odredbama ovoga Zakona i pod uvjetima iz ovoga Zakona je i osoba kojoj je na temelju rješenja nadležnog tijela dijete povjereno na čuvanje i odgoj (skrbnik).

(5) Korisnik roditeljskih potpora prema odredbama ovoga Zakona je i stranac s odobrenim stalnim boravkom u Republici Hrvatskoj koji ima priznat status osigurane osobe u obveznom zdravstvenom osiguranju.

Članak 8.

Državljeni država članica Europskoga ekonomskog prostora u pravima i dužnostima propisanim ovim Zakonom izjednačeni su s hrvatskim državljanima.

III. PRAVA KORISNIKA NA RODILJNE I RODITELJSKE POTPORE

Članak 9.

(1) Korisnik iz članka 7. stavka 1. točke 1. i 2. i stavka 2. ovoga Zakona ima pravo na:

1. roditeljni dopust,
2. roditeljski dopust,
3. rad s polovicom punoga radnog vremena,
4. rad u skraćenom radnom vremenu zbog pojačane njege djeteta,
5. stanku za dojenje djeteta,
6. dopust trudnice ili majke koja doji dijete,
7. dopust ili rad u skraćenom radnom vremenu radi skrbi i njege djeteta s težim smetnjama u razvoju,
8. mirovanje radnog odnosa do treće godine života djeteta.

(2) Korisnik iz članka 7. stavka 1. točke 3., 4. i 5. ovoga Zakona ima pravo na:

1. roditeljsku poštedu od rada,
2. roditeljsku poštedu od rada.

(3) Korisnicima iz članka 7. stavka 1. točke 1., 2., 3., 4. i 5. i stavka 2. ovoga Zakona za vrijeme korištenja propisanih prava, ovisno o njihovom radnopravnom statusu, pripada pravo na naknadu plaće ili novčanu naknadu prema odredbama ovoga Zakona.

(4) Korisnik iz članka 7. stavka 1. točke 6. ovoga Zakona po rođenju djeteta ima pravo na novčanu

pomoć radi roditeljske brige o djetetu prema odredbama ovoga Zakona.

(5) Korisnik iz članka 7. stavka 3. ovoga Zakona osnovom pravomoćnog rješenja o posvojenju po propisima o obiteljskim odnosima ima pravo, zavisno od njegova radnopravnog statusa, na posvojiteljski dopust ili posvojiteljsku poštedu od rada ili posvojiteljsku brigu o djetetu te, za vrijeme korištenja jednog od tih prava, pravo na naknadu plaće ili novčanu naknadu ili novčanu pomoć prema odredbama ovoga Zakona.

(6) Korisnici iz članka 7. ovoga Zakona, osim novčanih potpora iz stavka 3., 4. i 5. ovoga članka, pod uvjetima iz ovoga Zakona, imaju pravo i na jednokratnu novčanu potporu za novorođeno dijete.

Članak 10.

(1) Prava iz članka 9. ovoga Zakona korisnici ostvaruju na način, u opsegu i pod uvjetima propisanim ovim Zakonom i propisima donesenim na temelju ovoga Zakona, ako ovim Zakonom nije drugačije propisano.

(2) Korisnik koji nije iskoristio prava prema ovom Zakonu ne može potraživati novčanu naknadu za neiskorišteno pravo.

Članak 11.

Prava iz članka 9. ovoga Zakona ne mogu istodobno koristiti oba roditelja, osim ako ovim Zakonom nije drugačije propisano.

IV. PRAVA ZAPOSLENIH RODITELJA I SAMOZAPOSLENIH RODITELJA NA RODILJNE I RODITELJSKE POTPORE

1. Rodiljni dopust

Članak 12.

(1) Zaposlena majka ili samozaposlena majka za vrijeme trudnoće, poroda i njege novorođenog djeteta, ima pravo na roditeljski dopust do navršanih 6 mjeseci života djeteta ako ovim Zakonom nije drugačije propisano.

(2) Zaposlena majka ili samozaposlena majka obvezno koristi roditeljski dopust 28 dana prije dana očekivanog poroda i koristi ga u neprekidnom trajanju do 42. dana poslije poroda (u daljnjem tekstu: obvezni roditeljski dopust).

(3) Dan očekivanoga poroda utvrđuje izabrani doktor opće/obiteljske medicine na prijedlog izabranog doktora ginekologa iz obveznoga zdravstvenog osiguranja.

(4) Zaposlena majka ili samozaposlena majka može početi koristiti roditeljski dopust iz stavka 1. ovoga članka i 45 dana prije dana očekivanog poroda, prema nalazu i ocjeni izabranog doktora ginekologa iz stavka 3. ovoga članka.

(5) Nakon proteka obveznoga roditeljskog dopusta iz stavka 2. ovoga članka, ako se roditelji tako sporazumiju, pravo na roditeljski dopust do navršanih 6 mjeseci života djeteta može koristiti djetetov otac.

(6) Ako je dijete prerano rođeno, roditeljski dopust iz stavka 1. ovoga članka produžuje se za onoliko vremena za koliko je dijete prerano rođeno.

2. Roditeljski dopust

Članak 13.

(1) Zaposleni roditelj ili samozaposleni roditelj, nakon proteka roditeljskog dopusta iz članka 12. ovoga Zakona, ima pravo na roditeljski dopust.

(2) Zaposleni roditelj ili samozaposleni roditelj može koristiti roditeljski dopust do osme godine života djeteta na način i u trajanju propisanom člankom 14. ovoga Zakona.

(3) Pravo na roditeljski dopust osobno je pravo oba zaposlena roditelja ili samozaposlena roditelja i koriste ga, u pravilu, u jednakom dijelu, ako ovim Zakonom nije drugačije propisano.

(4) Iznimno od stavka 3. ovoga članka, pravo na roditeljski dopust može koristiti samo jedan od roditelja, ako se o tome pisano izjasne oba roditelja.

Članak 14.

(1) Zaposleni roditelj ili samozaposleni roditelj po isteku roditeljskog dopusta iz članka 12. ovoga Zakona ima pravo na roditeljski dopust u trajanju od 6 ili 30 mjeseci, ovisno o broju rođene djece i načinu njegova korištenja.

(2) Zaposleni roditelj ili samozaposleni roditelj ima pravo na roditeljski dopust u trajanju od:

– 6 mjeseci, za prvo i drugo rođeno dijete,

– 30 mjeseci, za rođene blizance, treće i svako sljedeće dijete.

(3) Pravo na roditeljski dopust iz stavka 2. ovoga članka u pravilu koriste oba roditelja iz stavka 1.

ovoga članka, u jednakom trajanju od 3 ili 15 mjeseci, a mogu ga koristiti pojedinačno, obostrano istodobno ili naizmjenično, sukladno osobnom dogovoru i pod uvjetom da pravo na roditeljski dopust prema članku 13. stavku 4. ovoga Zakona ne koristi samo jedan od roditelja.

(4) Ako djetetov otac koristi pravo na roditeljski dopust u trajanju od najmanje tri mjeseca, roditeljski dopust iz stavka 2. ovoga članka produžuje se za dva mjeseca.

(5) Zaposleni roditelj ili samozaposleni roditelj može koristiti roditeljski dopust iz stavka 2. ovoga članka u cijelosti ili u njegovim dijelovima.

(6) Za slučaj da zaposleni ili samozaposleni roditelj roditeljski dopust iz stavka 2. ovoga članka koristi u dijelovima može ga koristiti najviše dva puta godišnje, svaki put u trajanju od najmanje 30 dana.

(7) U broj rođene djece iz stavka 2. ovoga članka uračunavaju se i mrtvorodena djeca te umrla djeca majke i posvojena djeca.

3. Rad s polovicom punoga radnog vremena

Članak 15.

(1) Zaposleni roditelj ili samozaposleni roditelj može pravo na roditeljski dopust iz članka 12. stavka 1. ovoga Zakona i roditeljski dopust iz članka 14. stavka 2. ovoga Zakona koristiti i kao pravo na rad s polovicom punoga radnog vremena, prema odredbama iz ovoga Zakona.

(2) Zaposleni roditelj ili samozaposleni roditelj, nakon isteka obveznoga roditeljskog dopusta iz članka 12. stavka 2. ovoga Zakona, ima pravo koristiti preostali dio roditeljskog dopusta iz članka 12. stavka 1. ovoga Zakona i kao pravo na rad s polovicom punoga radnog vremena.

(3) Zaposleni roditelj ili samozaposleni roditelj ima pravo nakon navršenih 6 mjeseci života djeteta koristiti rad s polovicom punoga radnog vremena iz stavka 2. ovoga članka u onolikom trajanju koliko je to pravo koristio do 6. mjeseca života djeteta, a najduže do 9. mjeseca života djeteta.

(4) Zaposleni roditelj ili samozaposleni roditelj, po iskorištenju prava na roditeljski dopust iz članka 12. ovoga Zakona ili prava na rad s polovicom punoga radnog vremena iz stavka 2. i 3. ovoga članka, može pravo na roditeljski dopust iz članka 14. stavka 2. ovoga Zakona koristiti i kao pravo na rad s polovicom punoga radnog vremena u dvostrukom trajanju neiskorištenoga roditeljskog dopusta.

4. Pravo na rad u skraćenom radnom vremenu radi pojačane njege djeteta

Članak 16.

(1) Po iskorištenju roditeljskog dopusta iz članka 14. stavka 2. ovoga Zakona ili prava na rad u skraćenom radnom vremenu iz članka 15. stavka 4. ovoga Zakona jedan od zaposlenih roditelja ili samozaposlenih roditelja ima pravo na rad u skraćenom radnom vremenu do navršene 3. godine djetetova života, ako je djetetu, prema nalazu i ocjeni izabranog doktora primarne zdravstvene zaštite i nadležnoga liječničkog povjerenstva Zavoda, zbog njegova zdravlja i razvoja, potrebna pojačana briga i njega.

(2) Ministar nadležan za zdravstvo uz suglasnost ministra nadležnog za obitelj pravilnikom će propisati uvjete i postupak stjecanja prava na rad u skraćenom radnom vremenu, radi potrebne pojačane brige i njege djeteta do njegove navršene 3. godine života.

5. Dopust za slučaj smrti djeteta

Članak 17.

Ako zaposlena majka ili samozaposlena majka rodi mrtvo dijete ili ako dijete umre prije nego što je protekao roditeljski dopust, korisnik tog dopusta ima pravo nastaviti njegovo korištenje još 3 mjeseca nakon mjeseca u kojem je rođeno mrtvo dijete ili nastupila smrt djeteta.

6. Korištenje prava na roditeljski dopust od jednog roditelja

Članak 18.

(1) Ako za vrijeme korištenja jednog od prava propisanog ovim Zakonom jedan od zaposlenih roditelja ili samozaposlenih roditelja umre ili ako je iz bilo kojega drugoga opravdanog razloga onemogućen koristiti pripadajuće pravo, pravo korištenja pripadajućeg prava u cijelosti se prenosi na drugog roditelja.

(2) Opravdani razlozi prema stavku 1. ovoga članka su:

– kad je jedan od roditelja lišen roditeljske skrbi, potpuno lišen poslovne sposobnosti, djelomice lišen poslovne sposobnosti u odnosu na roditeljsku skrb, nestao, nepoznat, nepoznatog prebivališta ili boravka,

– ako su radi zaštite dobrobiti djeteta susreti i druženje djeteta s jednim od roditelja zabranjeni ili ograničeni ili je jednom od roditelja, prema propisima o zaštiti od nasilja u obitelji, izrečena zaštitna mjera zabrane približavanja djetetu ili udaljenja iz stana, kuće ili nekoga drugoga stambenog prostora

u kojem dijete živi,

- ako je jedan od roditelja teško bolestan ili je ovisan o pomoći druge osobe radi čega je spriječen u obavljanju roditeljske skrbi prema ocjeni nadležnoga liječničkog povjerenstva Zavoda,
- kad je jedan od roditelja kao djelatna vojna osoba u vojnoj misiji izvan Republike Hrvatske ili na izdržavanju kazne zatvora u trajanju dužem od jedne godine neprekidno, a sve pod uvjetom da se je roditelj iz ovoga podstavka svojom pisanom izjavom odrekao prava na korištenje roditeljskog dopusta u korist drugog roditelja.

7. Stanka za dojenje djeteta i pravo na dopust trudnice i majke koja doji dijete

7.1. Stanka za dojenje

Članak 19.

(1) Zaposlena majka i samozaposlena majka, koja nakon korištenja roditeljskog dopusta ili rada u skraćenom radnom vremenu nastavi dojit dijete, tijekom rada u punom radnom vremenu, ima pravo na stanku za dojenje djeteta u trajanju od dva sata dnevno, neovisno od toga koristi li zaposleni otac u isto vrijeme i za isto dijete jedno od prava propisanih ovim Zakonom.

(2) Pravo iz stavka 1. ovoga članka može se koristiti jednokratno ili dva puta u tijeku dana u trajanju od sat vremena.

(3) Pravo iz stavka 1. ovoga članka zaposlena majka ili samozaposlena majka može koristiti do navršene 1. godine života djeteta.

(4) Vrijeme stanke iz stavka 1. ovoga članka ubraja se u radno vrijeme.

(5) Zaposlena majka i samozaposlena majka za vrijeme korištenja prava iz stavka 1. ovoga članka ima pravo na naknadu plaće koja iznosi 100% proračunske osnovice, preračunate na satnu osnovicu za mjesec za koji se obračunava naknada plaće.

7.2. Dopust zaposlene trudnice i majke koja doji dijete

Članak 20.

(1) Ako zaposlena trudnica ili majka koja doji dijete radi na poslovima koji su štetni po njezino zdravlje i zdravlje djeteta koje doji, a poslodavac nije osigurao raspoređivanje zaposlene trudnice ili majke na druge odgovarajuće poslove, zaposlena trudnica ili majka koja doji dijete ima pravo na trudnički ili dojenački dopust, uz naknadu plaće u visini njezine pripadajuće plaće, a na teret poslodavca.

(2) Zaposlena trudnica ili majka koja doji dijete pravo na dopust iz stavka 1. ovoga članka koristi od prvoga sljedećeg dana od dana kad je prema propisima o radu i zaštiti na radu utvrđeno da poslodavac nije osigurao raspoređivanje zaposlene trudnice ili majke koja doji dijete na druge odgovarajuće poslove do dana stjecanja prava na roditeljski dopust ili do navršene godine dana djetetova života.

Članak 21.

Ministar nadležan za obitelj uz suglasnost ministra nadležnog za rad pravilnikom će propisati uvjete i postupak ostvarivanja prava zaposlene trudnice i zaposlene majke koja doji dijete iz članka 19. i 20. ovoga Zakona.

8. Mirovanje radnog odnosa do treće godine djetetova života

Članak 22.

(1) Nakon što je iskorišteno pravo na roditeljski dopust ili pravo na rad s polovicom punoga radnog vremena prema ovom Zakonu, jedan od zaposlenih roditelja ima pravo ne raditi do navršene 3. godine života djeteta.

(2) Za vrijeme korištenja prava iz stavka 1. ovoga članka, prava i obveze zaposlenog roditelja iz radnog odnosa miruju, a pravo na obvezno zdravstveno osiguranje te pravo na mirovinsko osiguranje ostvaruje se prema propisima kojima je uređeno to pravo.

(3) Poslodavac jedan primjerak odluke o mirovanju radnog odnosa zaposlenog roditelja do treće godine djetetova života obvezno dostavlja Zavodu radi evidencije.

9. Prava zaposlenog roditelja ili samozaposlenog roditelja djeteta s težim smetnjama u razvoju

Članak 23.

(1) Zaposleni roditelj ili samozaposleni roditelj djeteta s težim smetnjama u razvoju (dijete s težim tjelesnim ili mentalnim oštećenjem ili težom psihičkom bolesti), nakon iskorištenog prava na roditeljski dopust prema ovom Zakonu, ima pravo na dopust za njegu djeteta ili pravo na rad u skraćenom radnom vremenu do navršene 8. godine djetetova života na temelju nalaza i mišljenja nadležnoga liječničkog povjerenstva Zavoda.

(2) Nakon prestanka korištenja prava iz stavka 1. ovoga članka jedan od zaposlenih roditelja ili

samozaposlenih roditelja djeteta s težim smetnjama u razvoju ima pravo na rad u skraćenom radnom vremenu.

(3) Pod uvjetom iz stavka 1. ovoga članka, jedan od zaposlenih roditelja ili samozaposlenih roditelja punoljetnog djeteta s težim smetnjama u razvoju ima pravo raditi skraćeno radno vrijeme do završetka redovitog školovanja ili dok ta potreba traje.

(4) Pravo iz stavka 1., 2. i 3. ovoga članka ne može ostvariti zaposleni roditelj ili samozaposleni roditelj koji prema propisima iz socijalne skrbi ima priznat status roditelja njegovatelja.

(5) Roditelj koji koristi prava iz stavka 1. do 3. ovoga članka ima pravo na naknadu plaće prema ovom Zakonu.

(6) Ministar nadležan za obitelj, uz suglasnost ministra nadležnog za zdravstvo, pravilnikom će propisati uvjete i postupak za stjecanje prava iz stavka 1., 2. i 3. ovoga članka.

10. Naknada plaće zaposlenog roditelja ili samozaposlenog roditelja

Članak 24.

(1) Za vrijeme korištenja prava na roditeljski dopust iz članka 12. ovoga Zakona ili prava na rad s polovicom punoga radnog vremena iz članka 15. stavka 2. ovoga Zakona zaposleni roditelj ili samozaposleni roditelj ima pravo na naknadu plaće u iznosu 100% od osnovice za naknadu plaće utvrđene prema propisima o obveznom zdravstvenom osiguranju, a koja se isplaćuje na teret sredstava Zavoda.

(2) Zaposleni roditelj ili samozaposleni roditelj za vrijeme korištenja prava na roditeljski dopust iz članka 13. ovoga Zakona, prava na rad s polovicom punoga radnog vremena iz članka 15. stavka 3. ovoga Zakona, ima pravo na naknadu plaće, koja za puno radno vrijeme iznosi 100 % od osnovice za naknadu plaće utvrđene u skladu sa stavkom 1. ovoga članka i koja ne može za puno radno vrijeme iznositi više od 80% proračunske osnovice mjesečno, u trajanju od 6 mjeseci, počevši od prvoga dana korištenja prava.

(3) Zaposleni roditelj ili samozaposleni roditelj za vrijeme korištenja prava iz stavka 2. ovoga članka u preostalom trajanju (po isteku 6 mjeseci njegova korištenja) ima pravo na naknadu plaće u iznosu od 50% proračunske osnovice mjesečno.

(4) Za vrijeme korištenja prava iz članka 16. ovoga Zakona zaposleni roditelj ili samozaposleni roditelj ima pravo na naknadu plaće u visini od 50% proračunske osnovice mjesečno.

(5) Zaposleni roditelj ili samozaposleni roditelj za vrijeme korištenja dopusta za slučaj smrti djeteta iz članka 17. ovoga Zakona ima pravo na naknadu plaće utvrđenu prema ovom Zakonu, koja za puno radno vrijeme iznosi 100 % od osnovice za naknadu plaće utvrđene u skladu sa stavkom 1. ovoga članka i koja ne može za puno radno vrijeme iznositi više od 80% proračunske osnovice mjesečno.

(6) Iznimno od stavka 5. ovoga članka u slučaju mrtvorodenog djeteta ili ako dijete umre za vrijeme korištenja prava na roditeljski dopust, zaposleni roditelj ili samozaposleni roditelj za vrijeme korištenja dopusta za slučaj smrti djeteta iz članka 17. ovoga Zakona ima pravo na naknadu plaće, koja za puno radno vrijeme iznosi 100% od osnovice za naknadu plaće utvrđene u skladu sa stavkom 1. ovoga članka, a koja se isplaćuje na teret sredstava Zavoda.

(7) Zaposleni roditelj ili samozaposleni roditelji djeteta s težim smetnjama u razvoju za vrijeme korištenja prava na dopust za njegu djeteta do navršene 8. godine djetetova života iz članka 23. stavka 1. ovoga Zakona ima pravo za puno radno vrijeme na naknadu plaće u iznosu od 65% proračunske osnovice mjesečno.

(8) Zaposleni roditelj ili samozaposleni roditelji djeteta s težim smetnjama u razvoju za vrijeme korištenja prava na rad u skraćenom radnom vremenu iz članka 23. stavka 2. i 3. ovoga Zakona ima pravo na naknadu plaće za preostalo vrijeme do punoga radnog vremena u visini razlike između plaće koju ostvaruje radeći polovicu punoga radnog vremena i plaće koju bi ostvario da radi u punom radnom vremenu.

(9) Zaposleni roditelj ili samozaposleni roditelj, koji ne ispunjava uvjet staža osiguranja u trajanju od najmanje 12 mjeseci neprekidno, za vrijeme korištenja prava utvrđenih ovim Zakonom ima pravo na naknadu plaće koja iznosi 50% proračunske osnovice.

(10) Zaposlenom roditelju ili samozaposlenom roditelju naknada plaće utvrđena ovim člankom ne može iznositi manje od 50% proračunske osnovice, neovisno radi li ili volontira u punom ili nepunom radnom vremenu.

(11) Naknada plaće iz stavka 2., 3., 4., 5., 7. i 8. ovoga članka isplaćuje se na teret sredstava državnog proračuna.

Članak 25.

Za vrijeme korištenja prava iz članka 12., 14., 15., 16., 17., 19., 20. i 23. ovoga Zakona, zaposleni roditelj ili samozaposleni roditelj ima prava iz obveznoga mirovinskog osiguranja i pravo na plaćene doprinose prema posebnim propisima.

11. Ostvarivanje prava u većem opsegu

Članak 26.

Prava zaposlenog roditelja propisana ovim Zakonom, mogu se u većem opsegu urediti kolektivnim ugovorom, sporazumom radničkog vijeća s poslodavcem, pravilnikom o radu i ugovorom o radu na teret sredstava poslodavca pod uvjetom i na način utvrđen općim aktom poslodavca.

V. PRAVA RODITELJA KOJI OSTVARUJE DRUGI DOHODAK, RODITELJA POLJOPRIVREDNIKA I NEZAPOSLENOG RODITELJA

Članak 27.

(1) Roditelj koji ostvaruje drugi dohodak iz članka 7. stavka 1. točke 3. ovoga Zakona, roditelj poljoprivrednik iz članka 7. stavka 1. točke 4. ovoga Zakona i nezaposleni roditelj iz članka 7. stavka 1. točke 5. ovoga Zakona, na način i pod uvjetima iz ovoga Zakona, počevši od dana rođenja djeteta, ima pravo na roditeljsku i roditeljsku poštedu od rada te pravo na novčanu naknadu za vrijeme korištenja tih prava.

(2) Nezaposleni roditelj iz stavka 1. ovoga članka može ostvariti pravo na roditeljsku i roditeljsku poštedu od rada pod uvjetom da na dan rođenja djeteta ispunjava sljedeće uvjete:

1. da je hrvatski državljanin ili stranac s odobrenim stalnim boravkom u Republici Hrvatskoj,

2. da ima neprekidno prebivalište ili stalni boravak u Republici Hrvatskoj u trajanju od najmanje 3 godine,

3. da je zdravstveno osiguran prema propisima o obveznom zdravstvenom osiguranju,

4. da se vodi u evidenciji nezaposlenih osoba Hrvatskog zavoda za zapošljavanje najmanje 9 mjeseci neprekidno ili 12 mjeseci s prekidima u posljednje dvije godine prije rođenja djeteta ili da se u evidenciju nezaposlenih osoba prijavio:

– u roku od 90 dana od dana završetka redovitog školovanja ili studija ili 30 dana od dana završnog ispita,

– u roku od 30 dana od dana prekida redovitog školovanja ili studija ili

– u roku od 30 dana od dana prestanka radnog odnosa, službe ili obavljanja samostalne djelatnosti ili primanja novčane naknade zbog bolovanja, ako u trenutku prestanka tih okolnosti ima najmanje 6 mjeseci neprekidnoga radnog staža.

(3) Smatra se da nezaposleni roditelj ispunjava uvjet iz stavka 3. točke 4. ovoga članka ako je do prestanka njegova vođenja u evidenciji nezaposlenih osoba Hrvatskog zavoda za zapošljavanje došlo:

– radi ostvarenog primitka prema propisima o porezu na dohodak, na koji se obračunavaju doprinosi za obvezna osiguranja prema posebnim propisima,

– radi korištenja prava iz ovoga Zakona.

(4) Korisnici iz stavka 1. ovoga članka koji izgube status u obveznom zdravstvenom osiguranju, a nisu u roku od 30 dana stekli novi status osigurane osobe kod Zavoda, gube pravo na korištenje prava prema ovom Zakonu.

1. Rodiljna i roditeljska poštuda od rada

Članak 28.

(1) Rodiljnu poštedu od rada iz članka 27. stavka 1. ovoga Zakona obvezno od rođenja djeteta do 42. dana od dana rođenja djeteta koristi majka djeteta.

(2) Majka djeteta iz stavka 1. ovoga članka, roditeljsku poštedu od rada ima pravo koristiti do navršenog 6. mjeseca života djeteta, u neprekinutom trajanju.

(3) Majka djeteta, korisnik prava na roditeljsku poštedu od rada, nakon isteka 42 dana iz stavka 1. ovoga članka može radi zaposlenja ili samozaposlenja prekinuti korištenje prava na roditeljsku poštedu od rada, pri čemu otac djeteta, koji je u istom radnopravnom statusu kao i majka djeteta, ima pravo na korištenje preostalog dijela neiskorištenog prava na roditeljsku poštedu od rada, uz majčinu pisanu suglasnost.

Članak 29.

(1) Po isteku prava na roditeljsku poštedu od rada korisnik iz članka 28. ovoga Zakona ima pravo na roditeljsku poštedu od rada u trajanju od:

– 6 mjeseci, za prvo i drugo rođeno dijete,

– 30 mjeseci, za blizance, treće i svako sljedeće dijete.

(2) Korisnik prava iz stavka 1. ovoga članka, može prekinuti korištenje tog prava radi zaposlenja ili samozaposlenja te prenijeti to pravo drugom roditelju, koji je u istom radnopravnom statusu s korisnikom, da koristi preostali dio neiskorištenog prava na roditeljsku poštedu od rada, uz korisnikovu suglasnost.

(3) Korisnik prava iz stavka 1. ovoga članka može radi zaposlenja ili samozaposlenja prekinuti korištenje prava na roditeljsku poštedu od rada te nastaviti njegovo korištenje, ako je proveo na radu najmanje 9 mjeseci neprekidno prije mjeseca u kojem namjerava započeti koristiti preostali dio pripadajućeg prava, kao zaposleni roditelj ili samozaposleni roditelj pod uvjetima iz ovoga Zakona.

(4) Korisnik iz stavka 3. ovoga članka koji na radu nije proveo najmanje 9 mjeseci prije mjeseca u kojem namjerava započeti koristiti preostali dio neiskorištene roditeljske pošte od rada iz razloga što mu je prestao radni odnos ili je prestao obavljati djelatnost iz članka 6. točke 2. ovoga Zakona, a na radu je proveo najmanje 3 mjeseca neprekidno, ima pravo nastaviti korištenje preostalog dijela prava na roditeljsku poštedu od rada, kao nezaposleni roditelj ako ispunjava uvjete za nezaposlenog roditelja iz članka 27. ovoga Zakona.

(5) Korisnik iz stavka 3. i 4. ovoga članka ima pravo koristiti preostali dio neiskorištene roditeljske pošte od rada pod uvjetom da pravo na roditeljsku poštedu od rada nije prenio na drugog roditelja u smislu stavka 2. ovoga članka.

2. Ostvarivanje prava na novčanu naknadu za vrijeme korištenja prava na roditeljsku poštedu od rada

Članak 30.

(1) Korisnik prava iz članka 27. stavka 1. ovoga Zakona za vrijeme korištenja prava na roditeljsku poštedu od rada ima pravo na novčanu naknadu u iznosu 50% proračunske osnovice mjesečno.

(2) Korisniku prava iz članka 27. stavka 1. ovoga Zakona, za slučaj smrti djeteta pripada pravo na isplatu novčane naknade iz stavka 1. ovoga članka još 3 mjeseca nakon mjeseca u kojem je nastupila smrt djeteta.

(3) Korisnik prava iz članka 27. stavka 1. ovoga Zakona, za vrijeme korištenja prava na roditeljsku poštedu od rada, ima pravo iz obveznoga mirovinskog osiguranja i pravo na plaćene doprinose prema posebnim propisima.

VI. PRAVO RODITELJA IZVAN SUSTAVA RADA

Članak 31.

(1) Majka izvan sustava rada iz članka 7. stavka 1. točke 6. ovoga Zakona ima pravo na novčanu pomoć tijekom roditeljske brige o novorođenom djetetu.

(2) Pod roditeljskom brigom o djetetu iz stavka 1. ovog članka podrazumijeva se razdoblje od rođenja djeteta do navršena 6. mjeseca života djeteta, a pod roditeljskom brigom razdoblje od 6. mjeseca do navršene 1. godine života djeteta, za prvo i drugo rođeno dijete ili do navršene 3. godine života djeteta kod rođenja blizanaca, trećeg i svakoga sljedećeg djeteta.

(3) Majka iz stavka 1. ovoga članka, nakon 42. dana od dana rođenja djeteta, radi zaposlenja ili samozaposlenja, može prekinuti korištenje prava na roditeljsku brigu o djetetu, pri čemu otac djeteta, koji je u istom radnopravnom statusu kao i majka djeteta, ima pravo na korištenje preostalog dijela neiskorištenog prava na roditeljsku brigu o djetetu, uz majčinu pisanu suglasnost.

(4) Majka iz stavka 1. ovoga članka, nakon 42. dana od dana rođenja djeteta, može radi zaposlenja ili samozaposlenja prekinuti korištenje prava na roditeljsku brigu o djetetu te započeti ili nastaviti koristiti preostali dio roditeljske brige o djetetu do navršene 1. odnosno 3. godine života djeteta ako je provela na radu najmanje 9 mjeseci neprekidno prije mjeseca u kojem namjerava započeti koristiti preostali dio pripadajućeg prava, kao zaposleni roditelj ili samozaposleni roditelj pod uvjetima iz ovoga Zakona.

(5) Majka iz stavka 4. ovoga članka koja na radu nije provela najmanje 9 mjeseci prije mjeseca u kojem namjerava započeti koristiti preostali dio neiskorištene roditeljske brige o djetetu iz razloga što joj je prestao radni odnos ili je prestala obavljati djelatnost iz članka 6. točke 2. ovoga Zakona, a na radu je provela najmanje 3 mjeseca neprekidno, ima pravo nastaviti korištenje preostalog dijela prava na roditeljsku brigu o djetetu, kao roditelj izvan sustava rada ako i dalje ispunjava uvjete iz članka 32. ovoga Zakona.

(6) Majka iz stavka 4. i 5. ovoga članka ima pravo koristiti preostali dio neiskorištene roditeljske brige

o djetetu pod uvjetom da pravo na roditeljsku brigu o djetetu nije prenijela na drugog roditelja u smislu stavka 3. ovoga članka.

Članak 32.

(1) Majka izvan sustava rada može ostvariti pravo s osnove roditeljske brige o djetetu iz članka 31. stavka 1. i 2. ovoga Zakona pod uvjetom da na dan rođenja djeteta ispunjava sljedeće uvjete:

- da je hrvatska državljanka ili strankinja s odobrenim stalnim boravkom u Republici Hrvatskoj,
- da ima neprekidno prebivalište ili stalni boravak u Republici Hrvatskoj u trajanju od najmanje 5 godina,
- da je zdravstveno osigurana prema propisima o obveznom zdravstvenom osiguranju.

(2) Iznimno, majka izvan sustava rada, koja u tijeku korištenja prava na novčanu pomoć tijekom roditeljske brige o novorođenom djetetu završi redovito školovanje ili pohađanje sveučilišnog ili stručnog studija ili joj obveze redovitog školovanja ili pohađanja sveučilišnog i stručnog studija miruju ili prekine redovito školovanje, pohađanje sveučilišnog ili stručnog studija, zadržava pravo korištenja priznatog prava do roka propisanog za njegovo korištenje, ako se u roku od 30 dana od dana prekida ili završetka redovitog školovanja ili pohađanja sveučilišnog studija prijavila u evidenciju nezaposlenih osoba kod Hrvatskog zavoda za zapošljavanje.

(3) Majka iz stavka 1. ovoga članka koja izgubi status u obveznom zdravstvenom osiguranju, a nije u roku od 30 dana stekla novi status osigurane osobe kod Zavoda, gubi pravo na korištenje prava iz stavka 1. ovoga članka.

Članak 33.

(1) Novčana pomoć iz članka 31. stavka 1. ovoga Zakona iznosi 50% proračunske osnovice mjesečno.

(2) Majka izvan sustava rada pravo na novčanu pomoć iz stavka 1. ovoga članka može ostvariti počevši od dana rođenja djeteta.

(3) Majka izvan sustava rada, za slučaj smrti djeteta, ostvaruje pravo na novčanu pomoć iz stavka 1. ovoga članka još tri mjeseca od mjeseca u kojem je nastupila smrt djeteta.

VII. PRAVA POSVOJITELJA DJETETA

Članak 34.

(1) Posvojitelj, pod uvjetom da je zdravstveno osiguran po propisima o obveznom zdravstvenom osiguranju, ima pravo na pripadajuće vremenske dopuste ili počede od rada te pravo na naknadu plaće ili drugi oblik novčane naknade prema odredbama iz ove glave, ako ovim Zakonom nije drugačije propisano.

(2) Opseg prava posvojitelja iz stavka 1. ovoga članka ovisi o radnopravnom statusu korisnika prava i životnoj dobi posvojenika.

(3) Prava s osnova posvojenja koristi samo jedan od posvojitelja djeteta, neovisno o broju posvojene djece.

(4) Korisnici iz stavka 1. ovoga članka za vrijeme korištenja prava prema ovom Zakonu imaju prava iz obveznoga mirovinskog osiguranja i pravo na plaćene doprinose prema posebnim propisima.

1. Prava zaposlenog ili samozaposlenog posvojitelja

1.1. Posvojiteljski dopust

Članak 35.

(1) Zaposleni posvojitelj i samozaposleni posvojitelj, pod uvjetom da supružnik posvojitelja djeteta nije roditelj djeteta, ima pravo na posvojiteljski dopust u trajanju propisanom ovim Zakonom.

(2) Pravo na posvojiteljski dopust zaposleni posvojitelj ili samozaposleni posvojitelj stječe s danom pravomoćnosti rješenja o posvojenju.

Članak 36.

(1) Zaposleni posvojitelj ili samozaposleni posvojitelj, ostvaruje posvojiteljski dopust u trajanju od:

- a) 6 mjeseci, za posvojenika mlađeg od 3 godine,
- b) 5 mjeseci, za posvojenika u životnoj dobi od 3. do navršene 5. godine života djeteta,
- c) 4 mjeseca, za posvojenika u životnoj dobi od 5. do navršene 18. godine života djeteta.

(2) Za slučaj posvojenja blizanaca ili djeteta koje posvojenjem postaje treće ili svako sljedeće dijete u obitelji zaposlenog posvojitelja ili samozaposlenog posvojitelja, ili djeteta s teškoćama u razvoju, posvojiteljski dopust iz stavka 1. ovoga članka produžuje se za 60 dana.

(3) Po iskorištenju posvojiteljskog dopusta iz stavka 1. i 2. ovoga članka zaposleni posvojitelj ili samozaposleni posvojitelj za posvojenika do njegove 3. godine života ima pravo na roditeljski dopust i

sva druga prava zaposlenog roditelja i samozaposlenog roditelja pod uvjetima i u trajanju propisanom ovim Zakonom.

(4) Za slučaj posvojenja djeteta u dobi iznad 3 godine pripadajuće pravo na roditeljski dopust do navršene 8. godine života posvojenika skraćuje se za 30 dana po svakoj navršenoj godini života posvojenika iznad te dobi.

(5) Posvojiteljski dopust iz stavka 1. ovoga članka korisnik može koristiti u neprekinutom trajanju ili na način propisan za korištenje roditeljskog dopusta, odnosno roditeljskog dopusta iz članka 12., 14. i 15. ovoga Zakona.

1.2. Naknada plaće za vrijeme korištenja prava na posvojiteljski dopust

Članak 37.

Za vrijeme korištenja posvojiteljskog dopusta iz članka 36. ovoga Zakona korisnik iz članka 35. ovoga Zakona ima pravo na naknadu plaće pod uvjetima i u visini propisanoj za zaposlene roditelje i samozaposlene roditelje, korisnike roditeljskog, odnosno roditeljskog dopusta, odnosno drugih prava propisanih za zaposlene ili samozaposlene roditelje u skladu sa člankom 24. ovoga Zakona.

2. Prava drugih posvojitelja

Članak 38.

(1) Korisnik iz članka 7. stavka 3. ovoga Zakona koji je prema ovom Zakonu roditelj koji ostvaruje drugi dohodak ili je poljoprivrednik ili nezaposlena osoba ili osoba izvan sustava rada, koja je prema propisima o obiteljskim odnosima postala posvojitelj djeteta, pod uvjetima iz ovoga Zakona ima pravo na posvojiteljsku poštedu od rada ili pravo na posvojiteljsku brigu o djetetu u trajanju propisanom ovim Zakonom.

(2) Za vrijeme korištenja prava iz stavka 1. ovoga članka korisnik ima pravo na novčanu naknadu ili novčanu pomoć u iznosu od 50% proračunske osnovice mjesečno.

2.1. Posvojiteljska pošteda od rada i posvojiteljska briga o djetetu

Članak 39.

(1) Korisnik iz članka 38. stavka 1. ovoga Zakona, koji je prema ovom Zakonu ostvaruje drugi dohodak ili je poljoprivrednik ili nezaposlena osoba i koji je pravomoćnim rješenjem o posvojenju postao posvojitelj (u daljnjem tekstu: posvojitelj), pod uvjetom da supružnik posvojitelja nije roditelj posvojenika i ako ispunjava uvjete za stjecanje prava na roditeljsku i roditeljsku poštedu od rada iz članka 27. ovoga Zakona, ima pravo na posvojiteljsku poštedu od rada.

(2) Korisnik iz članka 38. stavka 1. ovoga Zakona, koji je prema ovom Zakonu osoba izvan sustava rada i koja je pravomoćnim rješenjem o posvojenju postala posvojitelj (u daljnjem tekstu: posvojitelj izvan sustava rada), pod uvjetom da supružnik posvojitelja nije roditelj posvojenika i ako ispunjava uvjete za stjecanje prava na roditeljsku i roditeljsku brigu o djetetu iz članka 32. ovoga Zakona, ima pravo na posvojiteljsku brigu o djetetu.

(3) Posvojitelj iz stavka 1. ovoga članka ili posvojitelj izvan sustava rada iz stavka 2. ovoga članka ima pravo na posvojiteljsku poštedu od rada ili posvojiteljsku brigu o djetetu u trajanju od:

- 12 mjeseci, za posvojenika u dobi do 3 godine,
- 9 mjeseci, za posvojenika u dobi od 3. do navršene 5. godine života djeteta,
- 6 mjeseci, za posvojenika u dobi od 5. do navršene 8. godine života djeteta,
- 4 mjeseca, za posvojenika u dobi od 8. do navršene 18. godine života djeteta.

(4) Za slučaj posvojenja blizanaca ili djeteta koje posvojenjem postaje treće ili svako sljedeće dijete u obitelji posvojitelja ili posvojitelja izvan sustava rada, ili djeteta s teškoćama u razvoju, posvojiteljska pošteda od rada ili posvojiteljska briga o djetetu iz stavka 3. ovoga članka produžuje se za 60 dana.

(5) Posvojitelj ili posvojitelj izvan sustava rada može, radi zaposlenja ili samozaposlenja, prekinuti korištenje prava iz stavka 3. i 4. ovoga članka ili to pravo prenijeti na bračnog druga koji je posvojenjem postao roditelj posvojenog djeteta, uz njegovu pisanu suglasnost i pod uvjetom da ima isti radnopravni status osobe iz stavka 1. ili stavka 2. ovoga članka koji prenosi pravo.

(6) Korisnik iz stavka 1. ili stavka 2. ovoga članka, koji je radi zaposlenja ili samozaposlenja prekinuo korištenje prava na posvojiteljsku poštedu od rada ili posvojiteljsku brigu o djetetu, može nastaviti njegovo korištenje kao zaposleni ili samozaposleni posvojitelj ako je proveo na radu najmanje 9 mjeseci neprekidno prije mjeseca u kojem namjerava započeti koristiti preostali dio neiskorištenog prava i pod uvjetom da pravo korištenja posvojiteljske poštede od rada ili posvojiteljske brige o djetetu nije prenio na drugog roditelja prema stavku 5. ovoga članka.

(7) Korisnik iz stavka 1. ovoga članka ili stavka 2. ovoga članka, koji na radu nije proveo najmanje 9

mjeseci prije mjeseca u kojem namjerava započeti koristiti preostali dio neiskorištene posvojiteljske poštete od rada ili posvojiteljske brige o djetetu iz razloga što mu je prestao radni odnos ili je prestao obavljati djelatnost iz članka 6. točke 2. ovoga Zakona, a na radu je proveo najmanje 3 mjeseca neprekidno, ima pravo nastaviti korištenje preostalog dijela prava na posvojiteljsku poštetu od rada ili posvojiteljsku brigu o djetetu, kao nezaposleni roditelj ako ispunjava uvjete za nezaposlenog roditelja iz članka 27. ovoga Zakona.

2.2. Pravo na novčanu naknadu

Članak 40.

(1) Korisnik iz članka 38. stavka 1. ovoga Zakona, za vrijeme korištenja prava na posvojiteljsku poštetu od rada ili prava na posvojiteljsku brigu o djetetu ima pravo na novčanu naknadu u iznosu od 50% proračunske osnovice mjesečno.

(2) Korisnik iz članka 39. stavka 6. ovoga Zakona za vrijeme korištenja preostalog dijela neiskorištenog prava iz članka 39. stavka 3. i 4. ovoga Zakona ostvaruje pravo na naknadu u iznosu od 50% proračunske osnovice mjesečno.

VIII. JEDNOKRATNA NOVČANA POTPORA ZA NOVOROĐENO DIJETE

Članak 41.

Korisnik iz članka 7. ovoga Zakona ima pravo na jednokratnu novčanu potporu za novorođeno dijete pod uvjetom i u iznosu propisanom ovim Zakonom.

Članak 42.

(1) Korisnik iz članka 7. stavka 1. točke 1. do 5. i stavka 2. ovoga Zakona može ostvariti pravo na jednokratnu novčanu potporu iz članka 41. ovoga Zakona pod uvjetom da u vrijeme rođenja djeteta ispunjava sljedeće uvjete:

– da je hrvatski državljanin s prebivalištem ili stranac sa stalnim boravkom u Republici Hrvatskoj u neprekidnom trajanju od najmanje 12 mjeseci,

– da je zdravstveno osiguran po propisima o obveznom zdravstvenom osiguranju.

(2) Korisnik iz članka 7. stavka 1. točke 6. ovoga Zakona može ostvariti pravo na novčanu potporu iz članka 41. ovoga Zakona pod uvjetom da u vrijeme rođenja djeteta ispunjava sljedeće uvjete:

– da je hrvatski državljanin s prebivalištem ili stranac sa stalnim boravkom u Republici Hrvatskoj u neprekidnom trajanju od najmanje 5 godina,

– da je zdravstveno osiguran po propisima o obveznom zdravstvenom osiguranju.

(3) Korisnici iz stavka 1. i 2. ovoga članka mogu podnijeti zahtjev i ostvariti pravo na jednokratnu novčanu potporu iz članka 41. ovoga Zakona pod uvjetom da je dijete:

– upisano u maticu rođenih

– prijavljeno kao član njihovog kućanstva,

– zdravstveno osiguran po propisima o obveznom zdravstvenom osiguranju.

Članak 43.

(1) Jednokratna novčana potpora iz članka 41. ovoga Zakona iznosi 70% proračunske osnovice.

(2) Pravo na novčanu potporu iz stavka 1. ovoga članka, pod uvjetima iz članka 42. ovoga Zakona ima i korisnik za posvojeno dijete u dobi do njegove navršene 3. godine života, ako novčana potpora iz članka 41. ovoga Zakona za to dijete nije ranije isplaćena drugom korisniku.

IX. POSTUPAK OSTVARIVANJA PRAVA

Članak 44.

(1) Prava iz ovoga Zakona ostvaruju se na temelju rješenja Zavoda donesenog na osnovi pisanog zahtjeva korisnika iz članka 7. ovoga Zakona, ako ovim Zakonom nije drugačije propisano.

(2) Iznimno od stavka 1. ovoga članka pravo na rođiljni dopust od 45. dana prije očekivanog termina poroda i pravo na obvezni rođiljni dopust ostvaruje se na temelju izvješća o bolovanju kojeg izdaje izabrani doktor primarne zdravstvene zaštite, a na prijedlog izabranog doktora ginekologa iz obveznoga zdravstvenog osiguranja o danu očekivanog poroda na kojoj izabrani doktor primarne zdravstvene zaštite obvezno naznačuje samo početni datum korištenja prava.

(3) U postupku rješavanja po zahtjevu iz stavka 1. ovoga članka primjenjuju se odredbe Zakona o općem upravnom postupku ako ovim Zakonom ili propisom donesenim na temelju ovoga Zakona nije drukčije propisano.

(4) Zahtjev za ostvarivanje prava prema ovom Zakonu podnosi se najkasnije 30 dana prije naznačenog roka za početak njegova korištenja ako ovim Zakonom nije drugačije propisano.

Članak 45.

- (1) O pravima iz ovoga Zakona u prvom stupnju rješava nadležna ustrojbeno jedinica Zavoda na čijem je području prebivalište ili stalni boravak podnositelja zahtjeva.
- (2) O žalbi protiv prvostupanjskog rješenja Zavoda rješava Direkcija Zavoda.
- (3) Žalba ne odgađa izvršenje rješenja.
- (4) Rješenje o žalbi donijeto u drugom stupnju konačno je u upravnom postupku i protiv njega se može pokrenuti upravni spor.
- (5) Rješenje o pravu iz ovoga Zakona obvezno se dostavlja poslodavcu ako je korisnik prava zaposleni roditelj, zaposleni posvojitelj ili zaposleni skrbnik.
- (6) Rješenje o pravu nezaposlenog roditelja iz ovoga Zakona obvezno se dostavlja nadležnoj ustrojbenoj jedinici Hrvatskog zavoda za zapošljavanje u čijoj se evidenciji nezaposlenih osoba vodi korisnik prava.

Članak 46.

- (1) Korisnik koji potražuje prava iz ovoga Zakona dužan je na zahtjev nadležne ustrojbene jedinice Zavoda dostaviti dokaze koji su uvjet za ostvarenje traženog prava, ako Zavod istima ne raspolaže ili ih ne može pribaviti po službenoj dužnosti.
- (2) U prikupljanju dokaza kojima se utvrđuje opravdanost zahtjeva korisnika Zavod ima pravo služiti se svim raspoloživim podacima o korisniku kao osiguranoj osobi prema propisima o obveznom zdravstvenom osiguranju te koristiti službene podatke nadležnih središnjih tijela državne uprave i javnih ustanova, kao i drugih nadležnih tijela iz kojih se može utvrditi osnovanost stjecanja traženog prava.
- (3) Nadležna središnja tijela državne uprave i javne ustanove, kao i druga nadležna tijela iz stavka 2. ovoga članka, dužni su Zavodu dostaviti ili staviti na raspolaganje tražene podatke u roku od 15 dana od dana zaprimanja zahtjeva.

1.1. Najava i ostvarivanje prava zaposlenog roditelja

Članak 47.

- (1) Zaposleni roditelj, koji u tijeku korištenja prava iz ovoga Zakona namjerava mijenjati način korištenja tog prava, obvezan je najmanje 30 dana prije nastanka te promjene ili prije ponovnog uspostavljanja neiskorištenoga pripadajućeg prava, pisano obavijestiti svog poslodavca o toj namjeri.
- (2) Na pisanu obavijest iz stavka 1. ovoga članka poslodavac je dužan izdati pisanu izjavu o svojoj suglasnosti o iskazanoj namjeri zaposlenog roditelja, s mogućnošću neprihvatanja te namjere za razdoblje od najviše 30 dana pod uvjetima utvrđenim propisima o radu.

Članak 48.

Zaposleni roditelj, kojem se o pravu iz ovoga Zakona odlučuje iz razloga propisanog člankom 47. stavkom 1. ovoga Zakona, dužan je nadležnoj ustrojbenoj jedinici Zavoda uz zahtjev za rješavanje o pripadajućem pravu priložiti i pisanu izjavu poslodavca iz članka 47. stavka 2. ovoga Zakona.

1.2. Najava i korištenje prava drugih korisnika iz Zakona

Članak 49.

Samozaposleni roditelj koji u tijeku korištenja prava iz ovoga Zakona namjerava mijenjati način korištenja tog prava, obvezan je najmanje 30 dana prije nastanka te promjene ili prije ponovnog uspostavljanja neiskorištenoga pripadajućeg prava podnijeti pisani zahtjev Zavodu.

Članak 50.

- (1) Roditelj koji ostvaruje drugi dohodak, roditelj poljoprivrednik, nezaposleni roditelj i roditelj izvan sustava rada, pripadajuće pravo ostvaruje na način i u postupku propisanom ovim Zakonom i provedbenim propisima donesenim na temelju ovoga Zakona.
- (2) Korisniku iz stavka 1. ovoga članka koji zahtjev za korištenje prava iz ovoga Zakona podnese Zavodu u roku od 30 dana od dana rođenja djeteta, pripada pravo na korištenje odnosnog prava od dana rođenja djeteta.
- (3) Korisniku koji zahtjev za korištenje prava ne podnese u roku propisanom stavkom 2. ovoga članka, a zahtjev podnese u roku od 120 dana od rođenja djeteta, pripada pravo na korištenje odnosnog prava od dana podnošenja zahtjeva.
- (4) U zahtjevu za korištenje prava na roditeljsku poštedu od rada ili s osnove roditeljske brige o djetetu, korisnik obvezno naznačuje način korištenja odnosnog prava.
- (5) Zahtjev za prekid korištenja ili prijenos korištenja prava na drugog roditelja, pod uvjetima iz ovoga Zakona, drugi korisnik podnosi najkasnije 30 dana prije naznačenog roka za prekid ili prijenos korištenog prava na drugog roditelja.

(6) Iznimno, zahtjev za prekid ili prijenos korištenog prava na drugog roditelja može biti podniet u roku kraćem od utvrđenog stavkom 5. ovoga članka, a koji ne može biti kraći od 8 dana, ako je uvjetovan nepredviđenim socijalnim okolnostima, kao što je smrt u obitelji, teška bolest jednog od članova obitelji ili drugog roditelja ili zaposlenje ili samozaposlenje, o čemu odlučuje Zavod.

1.3. Ostvarivanje prava na jednokratnu novčanu potporu za novorođeno dijete
Članak 51.

(1) Korisnik iz članka 7. ovoga Zakona pravo na jednokratnu novčanu potporu za novorođeno dijete iz članka 41. ovoga Zakona može ostvariti pod uvjetom da je pisani zahtjev za priznavanje prava podnio nadležnoj ustrojbenoj jedinici Zavoda u roku od 6 mjeseci od dana rođenja djeteta, odnosno u roku od 30 dana od dana posvojenja djeteta iz članka 43. stavka 2. ovoga Zakona.

(2) Pravo na jednokratnu novčanu potporu za novorođeno dijete ostvaruje se na osnovi zahtjeva iz stavka 1. ovoga članka, rodnog lista djeteta, te dokumentacije kojom se dokazuje ispunjenje uvjeta iz članka 42. ovoga Zakona.

(3) Pravo na novčanu potporu iz stavka 2. ovoga članka ostvaruje se, u pravilu, bez donošenja pisanog rješenja.

1.4. Prijava okolnosti koje utječu na ostvarivanje prava i naknada štete
Članak 52.

(1) Korisnik iz ovoga Zakona dužan je Zavodu prijaviti svaku promjenu, u roku od 8 dana od dana nastanka okolnosti koja utječe na korištenje priznatog prava po ovom Zakonu.

(2) Korisnik koji ne postupi sukladno stavku 1. ovoga članka dužan je Zavodu nadoknaditi nastalu štetu i ostvareni nepripadajući primitak, s pripadajućom kamatom te ga uplatiti na račun državnog proračuna, a sve u roku od 8 dana od dana zaprimljene pisane obavijesti Zavoda o utvrđenim okolnostima.

X. POVJERENSTVO ZA PRAĆENJE PROVEDBE ZAKONA

Članak 53.

(1) U svrhu provedbe ovoga Zakona ministar nadležan za obitelj osniva Povjerenstvo za praćenje provedbe ovoga Zakona koje se sastoji od 7 članova.

(2) Članove Povjerenstva iz stavka 1. ovoga članka imenuje ministar nadležan za obitelj i to dva predstavnika ministarstva nadležnog za obitelj, od kojih je jedan predsjedavajući Povjerenstva te po jednog predstavnika ministarstva nadležnog za rad, Zavoda, Hrvatske obrtničke komore, Hrvatske udruge poslodavaca i Koordinacije sindikalnih središnjica.

(3) Povjerenstvo prati provedbu ovoga Zakona, daje nadležnom ministarstvu za obitelj i Zavodu mišljenja i prijedloge za provedbu ovoga Zakona, daje prijedloge za unapređenje sustava obiteljskih potpora iz ovoga Zakona te donosi poslovnik o svom radu.

(4) Stručne i administrativne poslove Povjerenstva iz stavka 1. ovoga članka obavlja ministarstvo nadležno za obitelj.

XI. FINANCIRANJE

Članak 54.

Sredstva za financiranje prava i potpora utvrđenih ovim Zakonom osiguravaju se u državnom proračunu izuzev sredstva za prava iz članka 20. i 26. ovoga Zakona.

XII. NADZOR I PODNOŠENJE IZVJEŠĆA

Članak 55.

(1) Nadzor nad zakonitošću rada Zavoda u provedbi ovoga Zakona obavlja ministarstvo nadležno za obitelj.

(2) Zavod je obavezan ministarstvu nadležnom za obitelj najkasnije do 31. ožujka tekuće godine podnijeti godišnje izvješće o provedbi ovoga Zakona i utrošku sredstava u protekloj godini.

(3) Zavod je obavezan do dvadesetog dana u mjesecu za prethodni mjesec dostaviti ministarstvu nadležnom za obitelj mjesečna izvješća o broju korisnika pojedinih prava te iznosu utrošenih sredstava prema namjeni.

(4) Sadržaj izvješća iz stavka 2. i 3. ovoga članka, propisat će ministar nadležan za obitelj, uz prethodno pribavljeno mišljenje ravnatelja Zavoda.

Članak 56.

(1) Zavod je obavezan voditi elektronički očevidnik korisnika prava iz ovoga Zakona.

(2) Zavod je dužan, uvažavajući propise o zaštiti osobnih podataka, središnjim tijelima državne uprave i javnim ustanovama koje na osnovi zakona rješavaju o novčanim pravima građana, koja se

osiguravaju u državnom proračunu ili po propisima o obveznom zdravstvenom osiguranju ili prema propisima o obveznom mirovinskom osiguranju ili o zapošljavanju, dostaviti ili staviti na raspolaganje podatke iz elektroničkog očevidnika.

(3) Sadržaj i način vođenja očevidnika iz stavka 1. ovoga članka, propisat će ministar nadležan za obitelj, uz prethodno pribavljeno mišljenje ravnatelja Zavoda.

XIII. NAKNADA ŠTETE

Članak 57.

(1) Korisnik iz ovoga Zakona dužan je državnom proračunu i Zavodu naknaditi štetu, zajedno s pripadajućim kamatama, koja nastane zbog nepripadne i nepravilne isplate novčane potpore iz ovoga Zakona ako:

1. na temelju neistinitih i netočnih podataka, za koje je znao ili morao znati da su neistiniti i netočni, ostvari bilo koje pravo koje mu ne pripada,
2. u određenom roku ne prijavi promjene koje utječu na daljnje korištenje ili gubitak prava, a znao je ili morao znati za te promjene,
3. mu je isplaćena naknada na koju nije imao pravo prema rješenju ili je naknada isplaćena u većem iznosu od iznosa određenog u rješenju kojim je utvrđeno pravo i iznos naknade za vrijeme korištenja odnosnog prava.

(2) Postupak za naknadu štete iz stavka 1. ovoga članka pokreće i vodi Zavod ako drugim propisom nije drugačije propisano.

XIV. KAZNENE ODREDBE

Članak 58.

(1) Korisnik iz ovoga Zakona kaznit će se za prekršaj novčanom kaznom u iznosu od 3.000,00 do 10.000,00 kuna ako:

1. na osnovi neistinitih i netočnih podataka, podnijetih nadležnoj službi Zavoda, ostvari bilo koje od prava iz ovoga Zakona s pripadajućom novčanom potporom,
2. u propisanom roku ne prijavi svaku promjenu koja utječe na gubitak ili promjenu osnova za korištenje bilo kojeg prava iz ovoga Zakona.

(2) Poslodavac koji ne osigura ili na bilo koji drugi način priječi zaposlenoj trudnici ili majci koja doji dijete korištenje prava na trudnički i dojenački dopust, uz pripadajuću plaću iz članka 20. ovoga Zakona ili onemogućiti ili na bilo koji drugi način priječi zaposlenom roditelju korištenje prava na roditeljski ili roditeljski dopust, rad s polovicom punoga radnog vremena, rad u skraćenom radnom vremenu ili nekoga drugog prava prema ovom Zakonu, kaznit će se za prekršaj novčanom kaznom u iznosu od 10.000,00 do 50.000,00 kuna.

(3) Odgovorna osoba poslodavca, za slučaj iz stavka 2. ovoga članka, kaznit će se za prekršaj novčanom kaznom u iznosu od 3.000,00 do 10.000,00 kuna.

(4) Odgovorna osoba nadležnoga središnjeg tijela državne uprave ili javne ustanove, odnosno drugoga nadležnog tijela, koja Zavodu uskrati dostavu ili stavljanje na raspolaganje podataka po zahtjevu iz članka 46. stavka 3. ovoga Zakona, kaznit će se za prekršaj novčanom kaznom u iznosu od 1.500,00 do 5.000,00 kuna. Istom kaznom kaznit će se za prekršaj i odgovorna osoba Zavoda ako postupi suprotno članku 56. stavku 2. ovoga Zakona.

XV. NOVČANE I DRUGE POTPORE JEDINICA LOKALNE I PODRUČNE (REGIONALNE) SAMOUPRAVE, PRAVNIH I FIZIČKIH OSOBA

Članak 59.

(1) Općina, grad, županija i Grad Zagreb, u svrhu propisanu člankom 1. ovoga Zakona svojim općim aktima mogu propisati način i uvjete za ostvarivanje prava roditelja na novčanu pomoć u većem opsegu od propisanog ovim Zakonom ili pružanje pomoći u naravi.

(2) Vjerska zajednica, trgovačko društvo, udruga i druga domaća i strana pravna i fizička osoba, u svrhu propisanu člankom 1. ovoga Zakona mogu pružiti novčanu ili pomoć u naravi roditeljima, ako to nije u suprotnosti s ovim Zakonom.

(3) U svrhu propisanu člankom 1. ovoga Zakona mogu se osnivati zaklade i fondacije.

XVI. PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 60.

(1) O zahtjevima za ostvarivanje prava na roditeljski dopust i roditeljsku naknadu, kao i o drugim zahtjevima za ostvarivanje prava prema posebnim propisima koji se odnose na zaštitu majčinstva, koji nisu pravomoćno okončani do dana stupanja na snagu ovoga Zakona, rješavat će se prema propisima

koji su bili na snazi do dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

(2) Osobe koje su se na dan stupanja na snagu ovoga Zakona zatekle u korištenju prava iz stavka 1. ovoga članka mogu pisanim zahtjevom od mjesno nadležne ustrojbene jedinice Zavoda zatražiti ostvarivanje tog prava prema odredbama ovoga Zakona ako je to za njih povoljnije.

Članak 61.

(1) Korisnik prava na dopust do sedme godine života djeteta ili na rad u skraćenom radnom vremenu radi njege djeteta s težim teškoćama u razvoju s pravom na novčanu naknadu prema propisima iz područja socijalne skrbi, koji je ovo pravo ostvario do dana stupanja na snagu ovoga Zakona, zadržava stečeno pravo.

(2) Korisnik iz stavka 1. ovoga članka može pisanim zahtjevom od mjesno nadležne ustrojbene jedinice Zavoda zatražiti utvrđivanje prava utvrđenih ovim Zakonom, ako je to za njega povoljnije, u kojem slučaju od dana pravomoćnosti tog rješenja ostvaruje prava prema ovom Zakonu.

(3) Zavod je dužan u roku od 90 dana od dana stupanja na snagu ovoga Zakona preuzeti, a nadležni centar za socijalnu skrb je obavezan predati pripadne predmete korisnika prava iz stavka 1. ovoga članka.

(4) Sadržaj dokumentacije iz stavka 3. ovoga članka Zavod i nadležni centar za socijalnu skrb utvrđuju sporazumno.

(5) Novčane naknade iz stavka 1. ovoga članka u roku iz stavka 3. ovoga članka osiguravaju se u državnom proračunu na razdjelu nadležnog ministarstva za socijalnu skrb.

(6) Po isteku roka iz stavka 3. ovoga članka sredstva za isplatu novčanih naknada korisnicima iz stavka 1. ovoga članka osiguravaju se u državnom proračunu na razdjelu ministarstva nadležnog za obitelj.

Članak 62.

(1) Nadležni ministar donijet će pravilnik iz članka 16. stavka 2., članka 21. i članka 23. stavka 6. ovoga Zakona u roku od 30 dana od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

(2) Ministar nadležan za obitelj donijet će propis iz članka 55. stavka 4. ovoga Zakona u roku od 60 dana, a propis iz članka 56. stavka 3. ovoga Zakona u roku od 120 dana od dana njegova stupanja na snagu.

Članak 63.

Do stupanja na snagu propisa iz članka 62. ovoga Zakona ostaju na snazi:

1. Pravilnik o načinu ostvarivanja prava na novčanu naknadu za porodni dopust nezaposlene majke koja je stekla pravo na naknadu pri Hrvatskom zavodu za zapošljavanje, nezaposlene majke koja ostvaruje pravo na invalidsku mirovinu zbog profesionalne nesposobnosti za rad i majke koja je korisnica mirovine (»Narodne novine«, br. 105/01.),

2. Pravilnik o uvjetima i postupku stjecanja prava na dopust trudnice ili žene koja doji dijete (»Narodne novine«, br. 103/06.),

3. Pravilnik o uvjetima i postupku ostvarivanja prava na stanku za dojenje djeteta (»Narodne novine«, br. 103/06.),

4. Pravilnik o pravima roditelja djeteta s težim smetnjama u razvoju na dopust ili na rad s polovicom punog radnog vremena radi njege djeteta (»Narodne novine«, br. 92/03.);

5. Pravilnik o uvjetima i načinu korištenja prava na pomoć za opremu novorođenog djeteta (»Narodne novine«, br. 58/94.).

Članak 64.

Na dan stupanja na snagu ovoga Zakona prestaje važiti Zakon o rodiljnom dopustu majki koje obavljaju samostalnu djelatnost i nezaposlenih majki (»Narodne novine«, br. 24/96., 109/97., 82/01. i 30/04.) te odredbe Zakona o obveznom zdravstvenom osiguranju (»Narodne novine«, br. 85/06., 105/06., 118/06., 77/07., 111/07. i 35/08.) u dijelu u kojem su u suprotnosti s odredbama ovoga Zakona.

Članak 65.

Ovaj Zakon objavit će se u »Narodnim novinama« i stupa na snagu 1. siječnja 2009., osim članka 9. koji stupa na snagu na dan prijama Republike Hrvatske u Europsku uniju.

Klasa: 113-04/08-01/01

Zagreb, 9. srpnja 2008.

HRVATSKI SABOR
Predsjednik
Hrvatskoga sabora
Luka Bebić, v. r.